

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

ЧЕТВЪРТО ОТДЕЛЕНИЕ

СТЕФАНОВ срещу БЪЛГАРИЯ

(Жалба no. 32438/96)

РЕШЕНИЕ

(Приятелско споразумение)

СТРАСБУРГ

3 май 2001

По делото Стефанов срещу България,

Европейският съд по правата на човека (Четвърто отделение), на заседание в състав:

г-н Г. РЕС, *Председател*,
г-н А. ПАСТОРА РИДРУЕЕИО,
г-н Л. КАФЛИШ,
г-н Й. МАКАРЖИК,
г-н В. БУТКЕВИЧ,
г-н Дж. ХЕДИГАН,
г-жа С. БОТУШАРОВА, *съдиш*,

и г-н В. БЕРГЕР, *Секретар на отделението*,

след като се оттегли на заседание на 10 април 2001,

предоставя следното решение, постановена на горепосочената дата:

ПРОЦЕДУРА

1. Делото е образувано по жалба (по. 32438/96) срещу България, заведена в Европейската комисия по правата на човека (“Комисията”) на основание бившия член 25 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи (“Конвенцията”) от българския гражданин г-н Ивайло Стефанов (“жалбоподател”) на 5 юли 1996.

2. Първоначално жалбоподателят е представляван от г-жа З. Калайджиева, адвокат, практикуващ в София и г-н П. Битзакис, адвокат, практикуващ в Атина, а по-късно – от г-н А. Гаре, адвокат, практикуващ в Париж. Българското правителство (“Правителството”) е представлявано от своя агент – г-жа В. Джиджева, Министерство на правосъдието. След като първоначално е бил представян с инициалите си – И.С., впоследствие жалбоподателят се е съгласил името му да бъде разкрито (Правило 47 § 3 от Правилата на Съда).

3. Жалбоподателят се оплаква, *inter alia*, на основание член 9 от Конвенцията, че е имало нарушение на правото му на свобода на религията и съвестта. През 1995 и 1996 той е обвинен и е осъден за отказа си да отбие военна служба, както се твърди, единствено защото Парламентът е закъснял с приемането на нов закон за алтернативната военна служба по религиозни причини, независимо от конституционната разпоредба, която допуска такава алтернативна служба. Според жалбоподателя, по този начин, мерките, предприети срещу него са били незаконосъобразни и ненужни в едно демократично общество.

4. След като Комисията е известила Правителството за жалбата, делото е прехвърлено на съда на 1 ноември 1998 на основание на член 5 § 2 от Протокол No. 11 към Конвенцията. На 6 април 2000, след

получаването на становищата на страните, Съдът обявява жалбата за допустима, дотолкова доколкото се касае до това оплакване. Другото оплакване на основание член 6 § 1 от Конвенцията е обявено за недопустимо в същия ден.

5. На 11 юли 2000, след обмяна на кореспонденция, Секретарят предлага на страните да се опитат да постигнат приятелско споразумение по смисъла на член 38 § 1 (b) от Конвенцията.

На 21 ноември 2000 жалбоподателят предава подписания от страните текст на проекта за приятелско споразумение с дата 15 ноември 2000. На 16 март 2001 правителственият агент информира Съда, че на 8 март 2001 споразумението е одобрено и е станало окончателно.

ФАКТИТЕ

6. Жалбоподателят е български гражданин, роден през 1975 и живеещ в Шумен. През 1993 той става член на местната религиозна общност “Свидетели на Йехова”.

7. През септември 1994 той се явява в регионалното военно окръжие в Шумен в отговор на призовка да получи заповед за отбиване на военната си служба. Жалбоподателят отказва да приеме заповедта и обяснява, че убежденията му не му разрешават да служи в армията. В отговор командирът му предлага да отслужи военната си служба в Строителни войски, или във военната болница като санитар, или във военно формирование като готвач. Жалбоподателят отказва тези предложения, защото всичко предложено представлява служба в полза на армията. Освен това, той все пак е трябвало да премине военно обучение и да положи клетва.

8. На 24 октомври 1994 срещу жалбоподателя е открито наказателно производство на основание член 361 § 1 от Наказателния кодекс.

На 23 март 1995 местният Районен съд съди жалбоподателя и го осъжда на една и половина години затвор. Съдът констатира, че законът защитава религиозните свободи, но не освобождава никого от военна служба. Освен това, жалбоподателят е отказал да приеме предложенията, които са му били отправени в стремежа да се гарантира зачитане на религиозните му убеждения.

Съдът решава, че присъдата не би трябвала да е условна, защото ефективното и изтърпяване от жалбоподателя би могло да му помогне да разбере конституционните си задължения и да окаже положително влияние върху неговото личностно развитие. Също така, “присъдата [трябва] да бъде изтърпяна, защото съдът [е установил], че

пристигането на над 50 [на жалбоподателя] вярващи на откритото заседание [е било] организирано предварително”; и защото всички онези, които са се съгласили да служат в армията, независимо от убежденията им трябва да се чувстват защитени.

9. Жалбоподателят обжалва пред Шуменски районен съд неговото предаване на съд и осъждането му. В резултат, съгласно релевантното право, решението на Районния съд не е влязло в сила в очакване на разглеждането на жалбата и жалбоподателят не е влязъл в затвора.

На 6 юни 1995 Окръжният съд излиза с решение. Той постановява, че Районният съд е придал твърде голяма тежест на мотива за “общото превантивно действие” на присъдата и че в резултат присъдата е явно прекомерна. Вместо това, е трябвало да се даде възможност на жалбоподателя за обмисли постъпките си под заплахата за ефективно изтърпяване на присъдата, ако извърши повторно нарушение. Поради това, Окръжният съд отлага присъдата за срок от три години.

10. Жалбоподателят завежда молба за преглед (касация) пред Върховния съд като твърди *inter alia*, че съдилищата е трябвало са приложат член 59 § 2 от Конституцията, предвиждащ алтернативна служба и Конвенцията. На 17 ноември 1996 Върховният съд отхвърля жалбата по същество като заявява, че несъмнено жалбоподателят е извършил престъпление по член 361 § 1 на Наказателния кодекс.

11. Член 59 § 2 от Конституцията на България, приет през 1991, предвижда, че военна служба и “условията и редът за освобождаване от тях или за замяната им с алтернативна служба се уреждат със закон от Парламента”. По времето, когато жалбоподателят е отказал да служи в армията, военната служба е била регулирана от Закона за военната служба от 1958. Там не се споменава алтернативна военна служба.

12. През декември 1995 Парламентът приема Закон за отбраната и въоръжените сили, който е в сила от 27 февруари 1996 и заменя закона от 1958. Член 84 предвижда:

“(1) Задължението да се отбие задължителна военна служба може да бъде заменено с алтернативна служба.

(2) Условията и редът на изпълнение на алтернативна служба се определят с парламентарен акт.”

13. Акт на Парламента, регулиращ алтернативната служба, е приет през ноември 1998 и влиза в сила на 1 януари 1999. Лицата, осъдени преди 1 януари 1999 за отказ да отслужат военната си служба по морални причини не са амнистирани.

ПРАВОТО

14. Текстът на приятелското споразумение, постигнато от страните, доколкото е релевантно, гласи следното:

“... Страните се съгласяват:

а) Всички наказателни производства и съдебни присъди в България на български граждани след 1991 (особено, но не ограничено до [г-н И. С. И трима други жалбоподатели по други дела]) на основание на отказа им да отслужат военната си служба по морални причини, но които същевременно са имали желание да отслужат алтернатива гражданска служба, да бъдат отменени и всички санкции и/или неспособност, налагани до този момент по тези дела да се отстранят, като че никога не е налагана присъда за нарушение на закона, като по този начин Министерския съвет на Република България поема отговорността да въведе проекто законодателство в Народното събрание за пълна амнистия по тези дела.;

б) алтернативната военна служба в България се извършва на подчинение на чисто гражданската администрация и военните по никакъв начин не са ангажирани в гражданското отбиване на военната служба, както и че такава служба ще е с продължителност, подобна на онази, изисквана за военната служба по закона за военната служба в сила към този момент,

с) възразяващите на основание на морални съображения имат същите права като българските граждани да изявяват убежденията си, независимо дали са сами или в съюз с други, след работа и през почивните дни, когато не са на работа в изпълнение на гореспоменатата гражданска служба без ущърб, санкция или друга неспособност или пречка. (виж ... *Kokkinakis v. Greece* [решение]), ...

е) Ответното правителство ще заплати ... [на жалбоподателя] сумата от 2,500 български лева ... за разходи и разноски;

ф) Жалбоподателят[]..., след като българското правителство се е съобразило напълно с изброените по-горе условия по точки а, б, с, ... и е, се съгласява да оттегли [неговата] жалбата[...] срещу България, заведена в Европейския съд по правата на човека.”

15. Съдът взема предвид постигнатото между страните споразумение (член 39 от Конвенцията). Той е удовлетворен, че споразумението е основано на зачитане на правата на човека, така както са определени в Конвенцията и Протоколите към нея (член 37 § 1 *in fine* от Конвенцията и Правило 62 § 3 от Правилата на Съда).

16. Съответно, делото трябва да бъде заличено от списъка.

**КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД ГОРЕПОСОЧЕНИТЕ
СЪОБРАЖЕНИЯ, СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО ОТСЪДИ**

Решава да заличи делото от списъка.

Изготвено на английски език и известно писмено на 3 май 2001 г.
съгласно Правило 77 §§ 2 и 3 от Правилата на съда.

Винсет БЕРГЕР
Секретар

Георт РЕС
Председател